

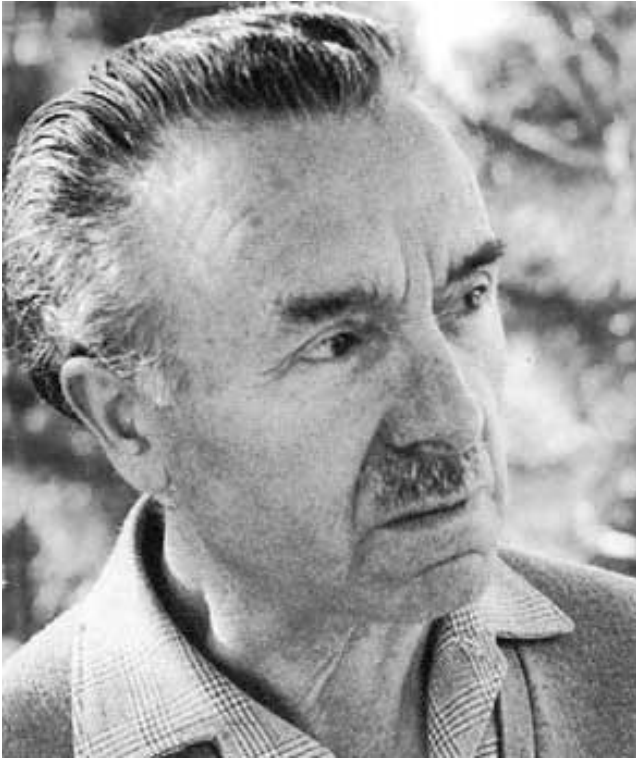
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής

Celestin Freinet (1896-1966)

Αλεξάνδρα Ανδρούσου - Βασίλης Τσάφος
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία (ΤΕΑΠΗ)

Celestin Freinet (1896-1966) (1/2)

[1]

Γεννήθηκε σε ένα μικρό χωριό στα Γαλλο-ιταλικά σύνορα. Η φτωχική του καταγωγή δεν του επέτρεψε να ολοκληρώσει τις γυμνασιακές του σπουδές, με αποτέλεσμα να μην εγγραφεί στο Πανεπιστήμιο αλλά σε Σχολή Δασκάλων. Πολέμησε στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο όπου και τραυματίσθηκε σοβαρά, και ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του τέσσερα χρόνια μετά τη λήξη του πολέμου, το 1921. Αναμείχθηκε στο συνδικαλιστικό κίνημα, εγγραφόμενος στην Αναρχοσυνδικαλιστική Διδασκαλική Ομοσπονδία και έγινε μέλος της κομμουνιστικών τάσεων μειοψηφίας της.

Celestin Freinet (1896-1966) (2/2)

Από νωρίς (το 1924) άρχισε να πειραματίζεται στην τεχνική του “σχολικού τυπογραφείου”. Η παιδαγωγική του εργασία ενέπνευσε πολλούς συναδέλφους του, με αποτέλεσμα η παιδαγωγική Freinet να εξελιχθεί σε πολιτικό-παιδαγωγικό ρεύμα, που από το 1932 εκφράστηκε με το περιοδικό “L’Educateur Proletarien” (Προλετάριος Εκπαιδευτής). Οι καινοτομίες του ενόχλησαν τις τοπικές αρχές του Σαιν Πολ, που προσπάθησαν να τον μετακινήσουν σε άλλη περιφέρεια. Ο Freinet ίδρυσε έτσι και διηύθυνε από το 1935 ένα ανεξάρτητο επαρχιακό σχολείο. Το 1947 ιδρύει το “Συνεργατικό Ινστιτούτο για το Μοντέρνο Σχολείο” (Institut Cooperatif pour l’Ecole Moderne- ICEM).

Εκπαιδευτική συνθήκη (1/3)

Σε ένα δημοτικό σχολείο της Δυτικής Αττικής ένας εκπαιδευτικός αποφασίζει να δουλέψει με την μέθοδο Φρενέ. Επιλέγει να χρησιμοποιήσει τη μέθοδο του τυπογραφείου που δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να δουλέψουν σε ομάδες και να προσεγγίσουν θέματα που τα ενδιαφέρουν. Έτσι η τάξη χωρίζεται σε ομάδες και αποφασίζουν να εκδώσουν μια σχολική εφημερίδα. Η Σχολική Εφημερίδα είναι πάντα προϊόν συνεργασίας, αφού σε αυτήν παρουσιάζονται πολλά άρθρα, γραμμένα από διαφορετικούς μαθητές και μαθήτριες, αλλά όλα μαζί αποτελούν ένα κοινό προϊόν, το αποτέλεσμα μιας συλλογικής δουλειάς, στην οποία συμβάλλουν όλοι οι μαθητές, ατομικά και ομαδικά.

Εκπαιδευτική συνθήκη (2/3)

Για την επιλογή των άρθρων, των παιχνιδιών, των εικόνων και των φωτογραφιών που θα δημοσιευτούν στην εφημερίδα, συνεδριάζει το συμβούλιο έκδοσης, που αποτελείται από μαθητές και μαθήτριες, και λαμβάνει αποφάσεις. Σε αυτό το συμβούλιο υπάρχουν υπεύθυνοι για την παρουσίαση των θεμάτων, την επιλογή του βασικού θέματος, τη διόρθωση των κειμένων, τη σύνταξη ύλης, τη συλλογή άρθρων κτλ. Πολλά άρθρα ετοιμάζονται επίσης συλλογικά.. Ο καθένας και η καθεμία δουλεύει με βάση τα ενδιαφέροντά του και ο δάσκαλος συντονίζει την ομάδα. Η εφημερίδα γράφεται στους υπολογιστές, διορθώνονται και ξαναγράφονται τα κείμενα, οι λεζάντες στις φωτογραφίες, αλλά και το στήσιμο, τι θα μπει πού και με ποιο στόχο. Το αποτέλεσμα της δουλειάς τους μοιράζεται στη γειτονιά, μαζεύουν χρήματα για τη τάξη και μαθαίνουν να τα διαχειρίζονται.

Εκπαιδευτική συνθήκη (3/3)

Όλα αυτά δίνουν τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να εμπλέξει όλα τα παιδιά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι μαθητές επικοινωνούν μεταξύ τους και συνεργάζονται για τη συγγραφή ομαδικών άρθρων και για την έκδοση της Σχολικής Εφημερίδας. Δεν κλείνονται στον εαυτό τους, γίνονται μια ομάδα και κοινωνικοποιούνται μέσα στην κοινότητα της τάξης. Επίσης, επικοινωνούν με τον έξω κόσμο (συνεντεύξεις), και, άρα, δε μένουν πια εγκλωβισμένοι στο χώρο της τάξης. Διαδίδουν τη δουλειά τους, ανοίγονται στην κοινότητα του σχολείου και της πόλης και στην κοινότητα των ανθρώπων που διαβάζουν την εφημερίδα...

Ερώτημα 1ο

- Με βάση την περιγραφή των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο συγκεκριμένο σχολείο, ποια θεωρείτε ότι είναι τα χαρακτηριστικά της μεθόδου Freinet;

Βασικά σημεία της Παιδαγωγικής Freinet (1/3)

- **Παιδαγωγικός ματεριαλισμός:** Το τυπογραφείο μέσα στην τάξη (εφαρμογή ανάγνωσης πάνω σε κείμενα κοντινά προς τα ενδιαφέροντα των παιδιών, ανταλλαγή κειμένων με άλλη τάξη, έκδοση εφημερίδας με κοινωνικό στόχο), η φωτογραφική μηχανή, βιβλιοθήκη ανάγνωσης, αυτοδιορθωτικά δελτία ατομικής εργασίας, ενυδρείο και κάδος για τα φυτά...

Βασικά σημεία της Παιδαγωγικής Freinet (2/3)

- **Συνεταιριστική ζωή:** Συμβούλιο συνεταιρισμού στην τάξη με συγκεκριμένες αρμοδιότητες: οργάνωση της εργασίας (το περιεχόμενο της εφημερίδας, το εβδομαδιαίο πλάνο εργασίας, η οργάνωση της σχολικής αλληλογραφίας...), η παρακολούθηση της εργασίας, η ρύθμιση της ζωής της ομάδας μέσα στην τάξη και το σχολείο.

Βασικά σημεία της Παιδαγωγικής Freinet (3/3)

- **Από το άτομο στην ομάδα και από την ομάδα στη δι-ομαδική εργασία:** Εξατομίκευση της μαθησιακής διαδικασίας - πλάνο ατομικής εργασίας: το παιδί οργανώνει και καθοδηγεί μόνο του τις δικές του έρευνες, εξοπλισμός με εργαλεία δουλειάς (κασέτες αυτοεκπαίδευσης, ντοκουμέντα-έγγραφα). Συμμετοχή στην ομάδα, ανάληψη ευθύνης στην συλλογική διαδικασία → **το παιδί γίνεται αντιληπτό ως ένα κοινωνικό υποκείμενο, που ανήκει σε μια κοινωνική και πολιτισμική κοινότητα**

Ερώτημα 2ο

- Τι πιστεύετε ότι αποκομίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες από τη συμμετοχή τους σε μια τέτοια διαδικασία;

Αποσπάσματα (1/3)

«Το παιδί θα αναπτύξει στο μέγιστο την προσωπικότητά του στους κόλπους μιας ορθολογικής κοινότητας την οποία υπηρετεί και η οποία το υπηρετεί.»

Pour l' école du peuple, σελ. 18.

«Τα στηρίγματα (μάθησης): όχι πολύ μακριά για να μπορούν τα παιδιά ενδεχομένως να στηριχτούν σε αυτά , όχι όμως και τόσο κοντά, ώστε να κρατάει το παιδί αρκετή απόσταση για να μπορεί να αναπτύσσεται μόνο του και να αυτοπραγματώνεται.»

Freinet, C. (1950).

Αποσπάσματα (2/3)

«Ξεχάσαμε, παραγνώρισαμε, υποτιμήσαμε τη δημιουργική και παιδευτική δύναμη της καλώς εννοούμενης εργασίας, την έξοχη γονιμότητα των δυνάμεων που ξυπνά, διεγείρει, τροφοδοτεί. Μιλώ για εργασία και όχι για κοινή απασχόληση ή καταναγκαστική εργασία [...] Η αληθινή αδελφোসύνη είναι η αδελφোসύνη της εργασίας. Το πιο στέρεο από τα σημεία σύνδεσης ανάμεσα στα μέλη μιας οικογένειας, μιας ομάδας, ενός χωριού, μιας πατρίδας είναι πάλι η εργασία.»

Freinet, C. (1977). *Το σχολείο του λαού*, σελ. 32.

Αποσπάσματα (3/3)

«Υπάρχει ένα παιχνίδι που μπορούμε να ονομάσουμε λειτουργικό, που ανταποκρίνεται στις ατομικές και τις κοινωνικές ανάγκες του παιδιού και του ανθρώπου, ένα παιχνίδι που προέρχεται από πολύ παλιά. Αυτό το παιχνίδι που είναι ουσιώδες, τόσο για το μικρό ζώο όσο και για το μικρό άνθρωπο, είναι σίγουρα η εργασία, αλλά η παιδική εργασία [...]. Για το παιδί αυτού του είδους η εργασία – παιχνίδι είναι ένα είδος έκρηξης και απελευθέρωσης...»

Freinet, C. (1977). *Το σχολείο του λαού*, σελ. 32.

Ποιες οι διαφορές παραδοσιακού και «αυριανού» σχολείου;

«...Το παραδοσιακό σχολείο περιστρεφόταν γύρω από την ύλη διδασκαλία και γύρω από τα προγράμματα που καθόριζαν, διασαφήνιζαν και ιεραρχούσαν την ύλη αυτή. Η σχολική οργάνωση, οι δάσκαλοι και οι μαθητές συμμορφώνονταν στις αιτήσεις τους. Το αυριανό σχολείο θα περιστρέφεται γύρω από τον μαθητή - μέλος της κοινότητας Από τις βασικές τους ανάγκες και σε συνδυασμό με τις ανάγκες της κοινωνίας που ανήκει θα προκύπτουν οι τεχνικές μέθοδοι - χειρωνακτικές και διανοητικές - που θα ρυθμίζουν την ύλη διδασκαλίας, το σύστημα διδαχής, τις χαρακτηριστικές ιδιότητες της εκπαίδευσης...»

Freinet, C. (1977). *Το σχολείο του λαού*, σελ. 32.

Ερώτημα 3ο

- Πιστεύετε ότι το συγκεκριμένο σύστημα είναι καινοτομικό για την εκπαίδευσή μας σήμερα;

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αλεξάνδρα Ανδρούσου, Βασίλης Τσάφος 2015. Αλεξάνδρα Ανδρούσου, Βασίλης Τσάφος. «Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής I & II. Celestin Freinet». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/ECD8/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από τη χρήση του έργου, για τον διανομέα του έργου και αδειοδόχο.
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο.
- που δεν προσπορίζει στον διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο.

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς,
- το Σημείωμα Αδειοδότησης,
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων,
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει),

μαζί με τους συνοδευτικούς υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνα 1: [Celestin Freinet](#), by Engeell (Own work) [CC BY-SA 4.0],
via Wikimedia Commons.

